IV.

A TÚLÉLŐK

ÉN IS KÖZTÜK VOLTAM

Cifra Tibor visszaemlékezése

Nem vagyok benne biztos, október 22-én vagy 23-án történt, amikor a reggeli órákban beállított hozzánk az Asas Slavko, apám régi ismerőse, meg a te apádé is. (A nagybátyáddal együtt legénykedtek.) Slavko érkezésekor nem sejtettünk semmi rosszat, hiszen máskor is eljött hozzánk beszélgetni. Ott a gangon (nyitott folyosón) apámmal beszélgettek, én meg éppen az udvart söprögettem. Sok mindenről szó esett. Arra a kérdésre lettem figyelmes, amikor apám megkérdezte:

– Igaz, hogy a magyar embereket bekísérik a községházára? Slavko a kérdésre röviden csak így válaszolt:

– Amíg én itt vagyok, addig téged meg a Papp Józsit nem viszik be.

Még egy ideig beszélgettek apámmal, azután Slavko búcsúzásul annyit mondott, hogy a Józsival is akar beszélni.

A Slavko jóformán még hozzátok sem ért, mikor két civil fegyveres falubeli (Bikicki, a félkezű és valami Žekić, az ő nevét nem tudom) jött be hozzánk. Azt mondták apámnak, hogy érte meg értem jöttek.

Nagy lett a riadalom. Csak annyit mondtak, hogy vegyünk valami melegebb ruhát. Most ők bekísérnek bennünket a községházára, ott majd kihallgatnak bennünket, utána jöhetünk haza.

Apámat a községházára kísérték, engem pedig mindjárt a magazinba vittek. Bent a raktárban éppen akkor ott volt a Fakanac is.

Első nap nem bántottak bennünket, de másnap már igen. Emlékszem, egy estefelé bejött a Fakanac és megverte Burger Jaksi bácsit. Egy másik, aki vele jött – én nem ismertem –, Mérő Jenőt először bokszerrel arcul vágta, utána pedig „bikacsökkel" véresre verte az ujjait. Csupán azért, mert egy alkalommal nem adott neki 100 pengőt!

Bacsó Lajos bácsit szintén az az ismeretlen egy alkalommal úgy nyakba vágta a bokszerrel, hogy alig tudtuk elállítani a vérzést.

Egyszer bejött a Spasoja – a Zoniék előtt lakott – Mudri Antal bácsit azért verte meg, mert mint rendőrvezető – állítólag – mindig ott leselkedett az ablaka alatt.

Sztrikovics bácsit meg azért verték meg, mert szerb végződésű neve ellenére magyarnak vallotta magát.

Két nappal mindenszentek előtt bejöttek valami csúrogiak. Három civil meg egy partizán. Végignéztek rajtunk, egyszer csak az egyik a Balogh Gábor bácsira mutatott, és azt mondta:

– Te voltál az, aki annak idején Csúrogon voltál. Most azután megkeserülöd!

Szegény Gábor bácsi hiába tagadta, és mondta, hogy soha életében nem járt Csúrogon, azok úgy neki estek, mint az állatok, és verni kezdték. Előbb össze-vissza verték. A végén a talpát verték. Úgy összeverték, hogy utána Gábor bácsi nem tudott járni!

Másnap este bejött öt orosz tisztféle, lámpával végignéztek bennünket. Az egyik megkérdezte, hogy miért vagyunk itt. Valaki közülünk tudott egy kicsit oroszul, mert megértette a kérdést, s azt válaszolta, hogy mi sem tudjuk, hogy miért vagyunk itt.

Már több mint egy hete, hogy bent vagyunk. Azt is mondta az orosz tisztnek, ha már felszabadították a falut, akkor szabadítsanak minket is ki, engedjenek bennünket haza!

Erre az orosz tiszt csak ennyit mondott:

– Nem mi zártunk be titeket, hanem a Tito partizánjai. Azok, akik nem bűnösök, azokat hamarosan haza is engedik – válaszolta az orosz, és elmentek.

Mindenszentek reggelén olyan 9 óra körül kinyílt a raktárajtó és körülbelül 15–20 állig felfegyverzett idegen tódult be a raktárba. Emlékszem, egy alacsony szeplős odaállt elébünk, és minket fiatalokat, mert mi álltunk az első sorban, sorra kérdezett, hogy hogy hívnak bennünket. Miután mindannyian megmondtuk a nevünket, az a szeplős azt mondta:

– Ti vagytok azok a fasiszták?

– Ha fasiszták lennénk, akkor elmenekültünk volna – válaszolta valaki.

– Ne ugass!!! – ordította a kis vörös.

Majd sorakozót rendelt el. Aki még mozogni bírt, megpróbált sorba állni. Ahogy elkezdtünk felsorakozni, a többi fegyveres a puskatusával elkezdett bennünket ütni-verni. Hogy meddig tartott ez a borzalom, nem tudom, mert én egy akkora ütést kaptam a halántékomra, hogy elsötétült előttem minden. Csak annyit mondtam a mellettem álló Horváth András bácsinak:

– András bácsi, én nem látok semmit – és abban a pillanatban eszméletlenül a földre estem.

Dél körül lehetett, amikor magamhoz tértem. Amikor felnéztem, dr. Stefant és szerb vejét – ő is orvos volt – pillantottam meg.

Akkor érkezhetett meg Nevena is (Sadžakov), mert ordítozva megkérdezte az orvost:

– Mi történt vele?

– Súlyos fejsérülés – hangzott a válasz.

– És kik voltak itt? – kérdezte Nevena Bikicki Severtől.

A Sever csak annyit mondott, hogy egy csúrogi csoport volt bent, és azok verték így össze az embereket.

Nevena akkor hangnemet váltott, és csak ennyit mondott:

– Te legyél nyugodt, majd minden jó lesz!

Majd a fiatal orvoshoz fordult, és megkérdezte tőle, mi az ő véleménye.

– Nem hiszem, hogy megéri a reggelt – hangzott a válasz.

Nevena meghökkent a válaszon és felemelt hangon ezt mondta:

– Engem nem érdekel semmi! Csináljatok vele, amit akartok, csak ne itt a raktárban haljon meg! Szóljatok az anyjának, hogy azonnal jöjjön érte, és vigye, ahová akarja, látni sem akarom!

Ezzel sarkon fordult, és dühösen elrohant.

Akkor odajött hozzám Horváth András bácsi, és azt mondta:

– Neked köszönhetünk mindent. Igaz, te kaptad a legveszélyesebb ütést, de alig, hogy eszméletedet vesztetted, utána nem sokáig bántottak bennünket, mert megijedtek és megléptek a csúrogiak.

Ahogy ott feküdtem, nagyon fájt mindenem. Nem tudtam megmozdulni. Miután az orvos adott még egy injekciót, odalépett hozzám az őr, a Žekić meg még egy partizán, és átvittek a Balogh Lajos bácsi háza elé, és letettek. Beszóltak neki, hogy mindjárt jön az anyám értem, és ott hagytak.

A Lajos bácsi meg még egy ember bevittek az udvarba. Nemsokára jött is az anyám a Kemenczi Bélával és hazavittek.

A SORTŰZ ELŐL MEGSZÖKÖTT

Rácz Sándor - Duci
Szabó Erzsébet visszaemlékezése

Édesapám mindig azt mesélte nekem, hogy azon a napon, amikor Sándor bátyámékat a magazinból elhajtották a levente otthonba, ott már a partizánok többsége nagyon részeg volt. Ittak, ettek, énekeltek és muzsikáltak.

Amikor már besötétedett, úgy részegen összeszedtek egy transzportra való embert, és kocsival kivitték őket a temetőbe, oda, ahol kiásatták velük azt a nagy gödröt.

Sándor bátyámat is az első csoporttal vitték ki. Mikor kiértek a temető szélére, azt mondták nekik, menjenek oda a „lövészárokhoz" közel. Amikor Sanyi bátyám odaért, mindjárt belevetette magát a gödörbe, és addig lapult ott, amíg a többiekre lövöldöztek. Nagyon sok áldozat ráesett, de nem mert megmozdulni. Nemsokára abbahagyták a lövöldözést. Apám azt mondta, biztosan azért, mert akiket oda kivittek, azokat mind agyonlőtték. Odamentek az út szélére, és ott várták a következő csoportot. Sándor bátyám az idő alatt kimászott a gödörből és megszökött.

Egyenesen hazament. Amikor meglátta a felesége, halálra rémült, mert meztelen volt, és a teste mindenfelé véres volt. Azt hitte, megsebesült. Sándor bátya meg sem mosakodott, csak egy kicsit megtörölte a testét, magára kapott egy öltönyt, ivott vizet – azt mondta a felesége, hogy rengeteg

vizet ivott –, és búcsúzásul meghagyta a feleségének (Balázs Jolánkának), hogy nagyon vigyázzon az akkor alig négyhónapos Anna kislányukra. És máris továbbment.

Még csak annyit mondott a feleségének, ha keresik, ne árulja el senkinek, hogy itthon volt, még akkor sem, ha bántalmaznák! Utána úgy eltűnt, hogy soha többé senki sem látta, de nem is jelentkezett senkinek sem, még a feleségének sem! Teljesen nyoma veszett. Egyesek szerint még egy-két napig ott rejtőzködött a határban és talán rátaláltak, és kivégezték. Mások szerint viszont átszökött Magyarországra, és ott él – ha még él –, de lehet, hogy már meg is halt.

Akármi történt is vele, az ő 1944-ben született kislánya még mindig abban reménykedik, hogy majd egyszer megtudja, mi történt az ő édesapjával 1944-ben.

Rácz Sándor – Duci rejtegetése

Elmondta: Horváth Sándor

1944-ben mi a Szemző-szálláson laktunk.

Egy éjjel bekopogott valaki az ablakon. Nagyon megijedtünk, mert akkor már apámat meg a két bátyámat elvitték a magazinba...

Anyám kinézett az ablakon és mindjárt felismerte a Ducit. Egy zsák volt a derekán, az volt az egyetlen ruhadarabja.* Beengedtük...

Nem tudtunk vele mit kezdeni. Elmondta, hogy mi történt a temetőben, elmondta azt is, hogy szökött meg, azt is, hogy került ide hozzánk.

** Ez a mondat ellentmond az előző szöveg megfelelő részletének, ami valószínűleg azzal magyarázható, hogy az egyik nyilatkozó hallomásból értesült a történtekről, a másik viszont a saját élményét mondja el. (A szerk.)*

Amikor mindent elmondott, nagyon megijedtünk. Attól féltünk, hogy majd keresik, és ha itt találják, minket is elintéznek.

Hosszas töprengés után valakinek az az ötlete támadt, hogy rejtsük a Ducit a kemencébe. Úgy is történt. A Duci bebújt a kemencébe, mi pedig csutkával beraktuk a kemence ajtaját. A kamuflázs nem is volt valami gyanús, no, meg levegő is volt.

Pár napig még itt volt nálunk Duci a kemencében. Egy napon azt mondta, hogy ő most már kipihente magát és tovább megy. Mi adtunk neki ruhát, egy kis ennivalót.

Miután megköszönte a „vendéglátást", búcsúzóul csak ennyit mondott:

– Ha sikerül, Magyarországra megyek! Elköszönt és elment.

AKI A SÍR SZÉLÉRŐL SZÖKÖTT MEG

„Tőlem már többen kértek nyilatkozatot erről, de mindenkit kereken visszautasítottam. Tudom, hogy valamikor el kell mondani, de abban nem vagyok biztos, hogy már eljött az ideje. Mindent elmondok, ahogy emlékszem rá, de a nevemet, nyomatékosan kérem, ne említse meg.

A mi famíliánkból odaveszett az édesapám és két nagybátyám. Nem merem már határozottan állítani, de úgy tudom, hogy összesen 71 magyart végeztek ki.

(Ennek alapján próbáljunk további adatokhoz jutni. Szivácon 1948-ban 1271 magyart számoltak meg; tekintsük úgy, hogy ennyien voltak 1944-ben is. A kivégzettek mind munkaképes férfiak voltak, tehát átlag 20-60 éves korúak. Vegyük úgy, hogy a lakosság fele része férfi, s vegyük úgy, hogy a 20–60 évesek teszik a férfilakosság felét, ez azt jelenti, hogy a 71 férfit valamivel több mint háromszáz személy közül válogatták ki, tehát körülbelül minden ötödik életerős férfilakost. – M. M.)

Két fegyveres jött értünk a tanyára. Velük kellett mennem nekem, aki akkor 21 éves voltam, mindössze féléves házas, magyar katonaszökevény, és édesapámnak, aki akkor már túl volt a hatvanon. Két hétig tartottak bennünket fogva a magazinban. Tulajdonképpen sejtem, hogy miért kellett elmennünk. Járt nálunk korábban egy szerb szomszéd, és követelte tőlünk a jószágot. Mi nem a saját tanyánkon laktunk, hanem béreskedtünk más tanyáján, akik elmenekültek. Ha odaadom neki a jószágot, abból baj lehet, mert majd még azt hiheti valaki, hogy eladtam. Mondtam ennek a követelőzőnek, hogy hozzon a községházáról írásos parancsot, akkor viheti a

jószágot. Nos, ilyet nem hozott, mert ő magának akarta az állatokat megszerezni, hanem emiatt elhurcoltatott bennünket. Ezt bizonyítani persze nem tudom, de mivel az e körüli vitánk és az elhajtásunk gyors egymás utánban következett, én ebből következtetek így.

A magazinból időnként kiszólítottak valakit vagy valakiket, s akit így kiszólítottak, az vagy visszajött, vagy nem, s aki visszajött, azok közül sokan jól össze voltak verve. Meg időnként újabb embereket is hoztak közénk. Hogy kik voltunk ott akkor, azt tudtam, mert egy-két alkalomszerűen elfogott személytől eltekintve a többieket mind ismertük. Ott volt közöttünk Mudri Józsi bácsi, rendőr. Azt lefektették a padlóra, a lábát felemelték, és a talpát úgy összeverték, hogy többet nem is tudott lábra állni. Meg másokat is elvertek. Fölsorakoztattak ott bennünket, és akkor bikacsökkel, gumibottal sorban vertek bennünket.

Egyszer szintén így sorba állítottak bennünket, és akkor megszámoltak. Azelőtt sosem történt ilyen, hanem csak úgy hordták ki-be onnan az embereket, és senki sem kérte számon, ha valaki nem jött többé vissza. Ekkor nagyon megijedtünk, hogy no, végünk. Ez halottak napja estéjén történt. A magazinból áthajtottak bennünket a Sokolski dom pincéjébe, tulajdonképpen az öltözőjébe. Ott kiadták a parancsot: Skidaj se! (Levetkőzni!) Ki alsónadrágra, ki teljesen meztelenre volt kénytelen levetkőzni. A domban (az otthonban – a szerk. megj.) meg terített asztalok mellett folyt a dáridó. A pincében összekötöztek bennünket kettesével, és azon pucéran keresztülhajtottak bennünket a termen, amelyikben a fegyveresek dáridóztak. Engemet az édesapámmal kötöttek össze dohánymadzaggal. Kihajtottak bennünket a domból, ott már szekerek várakoztak ránk. Azokra föl kellett kapaszkodnunk. Mi éppen egy általbeli szomszédunk, szerb ember, szekerére voltunk kénytelenek ülni. Ez az ember persze jól ismert min-

ket, és mi is őt. Édesapámmal nem sokkal korábban együtt csempészte a dohányt. Úgyannyira együtt, hogy amikor édesapámat elkapták és bezárták, akkor ez a szerb ember váltotta ki. Persze hogy váltottunk vele néhány szót a kocsin, de ő csak azt mondogatta, hogy: „Pa šta ti ja mogu već?" (Mit tehetek én már érted?).

Aznap délelőtt néhány társunkat kiválasztották közülünk, és velük megásatták a sírunkat. Én nem tudok arról, hogy ez csakugyan M alakú volt-e, mint mondják, mert amikor ott álltunk a sír szélén a kivégzésre várva, akkor olyan sötét volt, hogy nem láthattam, arra meg nem emlékeztem, hogy akik ásták, azok mondtak-e arról bármit is, hogy milyen gödröt ásattak velük.

A szekereken egyenesen a szerb temető mellé vittek bennünket, ott azon meztelenül fel kellett sorakoznunk a gödör szélén. Hátunk mögött volt a gödör, szemben velünk a fegyveresek, elég sűrűn egymás mellett és elég közel hozzánk, mert koromsötét volt. Mire mi odaértünk, akkorra nekem már sikerült leoldanom a kezemet édesapám csuklójáról, és vártam az alkalmas pillanatot, hogy meneküljünk. Nem volt már kétséges, hogy mi a szándékuk velünk, hogy innen csak szökve lehet menekülni. Én akkor jó erőnlétben voltam, hiszen nem sokkal korábban szöktem meg a magyar hadseregből, édesapám azonban már kevésbé volt fürge, hiszen jóval idősebb volt nálamnál.

Amikor úgy ítéltem meg, hogy itt az alkalom, akkor csak annyit súgtam édesapámnak, hogy: „Megyünk." S már vágtattam is a szemben álló fegyveresek sorfala előtt. Az egyik őr közvetlenül mellettem állott, olyan nagyon meglepődött, hogy nem volt érkezése sem elkapni, sem elgáncsolni, de rám lőni sem. Valószínű, hogy sem ő, sem a többi őr azért nem lőtt mindjárt rám, mert esetleg egymást találták volna el a sötétben. Mindenesetre nagy zűrzavar támadt, s a golyók csak

akkor kezdtek körülöttem csapkodni, amikor már kiszaladtam a két sorfal közül. De akkor meg mint a záporeső, hullott a golyó körülöttem. Feltételeztem azt is, hogy az őröknek nemcsak miattam volt gondjuk, hanem amiatt is, hogy a többiek nehogy kövessék példámat, és én úgy gondolom, hogy amint én elkezdtem futni, a többieket már lövöldözték is bele a gödörbe. Ezt az erős fegyverropogásból meg az egyéb hangokból gondolom, mert hátranézni nem volt érkezésem, nem is gondoltam rá, hiszen az volt minden gondolatom, hogy csak elérjem a temető árkát, abba belevetem magamat, és ott már nem érhet a golyó.

A temető árka két irányba vezetett. Egyik a temető köré, a másik meg ki a határba. Én persze kifelé tartottam, és ki is jutottam. A tanyánknak vettem az irányt, futva, csak a közbeeső két dűlőút mellett álltam le, hogy körülkémleljek, nehogy valami járőrbe vagy akárkibe belebotoljak. A tanyán bezörögtem az ablakon, és édesanyámtól ruhát kértem. Mondtam, hogy mindennek vége, édesapám odaveszett. Amikor elindultunk, akkor ő is tett néhány lépést, de nyomban utána, mintha azt hallottam volna, hogy felkiált: „Jaj, fiam!" Azután nem neszezett már mögöttem. Nem is nagyon hallhattam, mert azt az éktelen géppisztolyozást, azt a nagy lármát!

Nem mertem otthon tölteni az éjszakát, hanem átmentem apósomékhoz, ők egy németnek a tanyáján voltak béresek. De ott sem maradtam soká, hanem átmenekültem a moravicai határba a Pilák-tanyára. Itt voltam egy ideig, azután újév táján hazamentem, és január közepéig ott rejtőzködtem, akkor alighanem valaki feljelenthetett, mert jöttek értem, és elfogtak. Branko Bikickihez vittek be Szivácra, ő alaposan elvert, és másodmagával szekéren bevitt Zomborba. Ott valaki felelősségre vont, mondván, hogy tudom-e, miért vagyok itt. Addig-addig faggatott, hogy a végén kiböktem: „Azért, mert

magyar vagyok." Mire ő: „Katonaszökevény." Hát én csakugyan az voltam, a magyar hadsereg szökevénye, amiért ha azok elfognak, nem kerülöm el a halált. De ezt itt nem úgy értették, hanem hogy nekem be kellett volna rukkolni; mondta is így Bikicki. Na de ha kivégeznek, akkor hogyan rukkolok be? Annyiban maradtunk, hogy ez egyszer megbocsátanak, de ha még egyszer megszökök, akkor már nem lesz kegyelem. Így lettem önkéntes.

Álmomban néha még most is menekülök. Fölriadok, ki vagyok merülve. Újraálmodom azt, amiről soha senkinek, sem a feleségemnek, sem a családomnak nem mondtam el semmit."

(Matuska Márton: i. m., 61–64. o.)

A MI KÁLVÁRIÁNK

Cifra Tibor, jelenleg szabadkai lakos, ott volt a magazinban azzal az összesen 73 magyar férfival, akiket faluszerte összeszedtek. Közülük ketten megszöktek.

(...)

A befogottak közül időközben öt személyt kiengedtek, általában befolyásos szerb ismerőseik közbenjárására. Ezek: Csanádi Imre, aki a petőfistákkal elesett nem sokkal később, Horváth István, akinek a közismertebb neve Bohóc Tata, Papp József, a másik azonos nevűtől megkülönböztetésül baraalattinak szokták nevezni, és végül Cifra Tibor, akit az előző napokban annyira összevertek, hogy félő volt, hamarosan kiszenved. A partizán rabtartók valamelyik parancsnoka, látván a teljesen magatehetetlen embert, megparancsolta a többieknek, hogy ezt az embert vitessék el onnan, ne haljon meg az ő kezük alatt. Kiengedése után náluk összejött néhány asszony, akik a férjük után érdeklődtek, és Cifra segítségével összeállították az alább következő névsort az áldozatokról. Cifra tehát az áldozatokkal együtt volt kivégzésük előtti nap reggeléig, minden kínzásnak szemtanúja is és szenvedő alanya is volt. A lista elkészülése után, közvetlenül a kivégzések másnapján vagy harmadnapján az asszonyok koszorút fontak, amelyet a temető szélén álló kálvária keresztjére helyeztek. A koszorú felirata: Emlékül szeretett édesapáinknak. A megkoszorúzott keresztről fénykép is készült, amelyet Papp Józsefné Drobnyik Mária megőrzött, a

hátuljára ákombákom betűkkel ezt írta: „ez a Mikálváriánk a Kereszt”. A kivégzés napjának évfordulóján a keresztet azóta is megkoszorúzzák.

„ez a Mikálváriánk a Kereszt”

Papp Józsefné is ott volt a listát összeállító asszonyok között, a névsort átmásolta magának, és beletette egy levélborítékba, amelyre kívülről azt írta: villanyszámlák, hogy senki se gondolja, ott őrzi a fontos dokumentumot, amiről még a legközelebbi hozzátartozóinak sem volt tudomása. Soha senkinek sem beszélt róla.

A szivváciak névsora:

1. Alföldi Ferenc, 2. Bacsó Lajos, 3. Balogh Gábor, 4. Baka János, 5. Bódis Lajos, 6. Bódis József, 7. Bocskövics István, 8. Breznyák István, 9. Breznyák József, a fentebbi fia, 10. Burger Jakab, 11. Buza András, 12. Cifra András, 13. Cifra Péter, 14. Dávid János, 15. Dragity (Daruhalmi) János, 16. Dragity István, 17. Drobnyik István, 18. Domján Mihály, 19. Farkas Lajos, 20. Farkas István, 21. Farkas János és fia 22. Ifj. Farkas János, 23. Kovács Pál, 24. Horváth András, 25. Merkel Mihály és fiai: 26. Horváth József és 27. Horváth Mihály, 28. Horváth István, 29. Hunsinger Anton, 30. Hunsinger Heinrich, 31. Jovanović Pera, 32. Juhász Antal, 33. Klebecskó István, 34. Glassner Vendelin, 35. Lavró András, 36. Mándity István, 37. Pavlik Mihály, 38. Mezei János, 39. Mérő Jenő, 40. Modrich Anton, 41. Mudri Antal, 42. Nagy József és fia: 43. Ifj. Nagy József, 44. Nagy Ferenc, 45. Nagy Imre, 46. Papp József, 47. Rigó Péter, 48. Siflis Péter és fia: 49. Siflis István, 50. Skorutyák Antal, 51. Skorutyák Károly, 52. Stieb Ferdinand, 53. Szalai János, 54. Szalai Imre, 55. Szabó István, 56. Szobek Péter, 57. Sztrikovics Ádám, 58. Tóth István, 59. Teer Antal, 60. Trenka János, 61. Túri Péter, 62. Uglik Péter, 63. Városi János, 64. egy cservenkai, 65. egy csúrogi, 66. egy csúrogi.

Rajtuk kívül le volt még tartóztatva az az öt, akiket kiengedtek, és az a kettő, akik megszöktek.

(Matuska Márton: i. m., 64–66. o.)

(A szerk. megjegyzése: Az eredeti névsort Papp Imre pontosította)

GALAMBNÉ SZTRIKOVICS KATALIN: AZ „M"ALAKÚ SÍRGÖDÖRRŐL

Az M alakú tömegsír 8-10 méterre van a nagy temetőároktól. Teljes hossza 16 méter, szélesége 1,8 méter. Mélysége ismeretlen. Hosszúságát és szélességét onnan tudni, hogy 1945 februárjában Tatu egy alkalommal lemérte, és még azt is megállapította, hogy akkorára a sír 25 centimétert besüppedt az esőzések és a lehullott és olvadt hó vizének beszívódása következtében. A régi református temetőben sírok és kripták voltak, részint még vannak is. Tudtommal ez a temető a református egyházközség tulajdonát képezi.

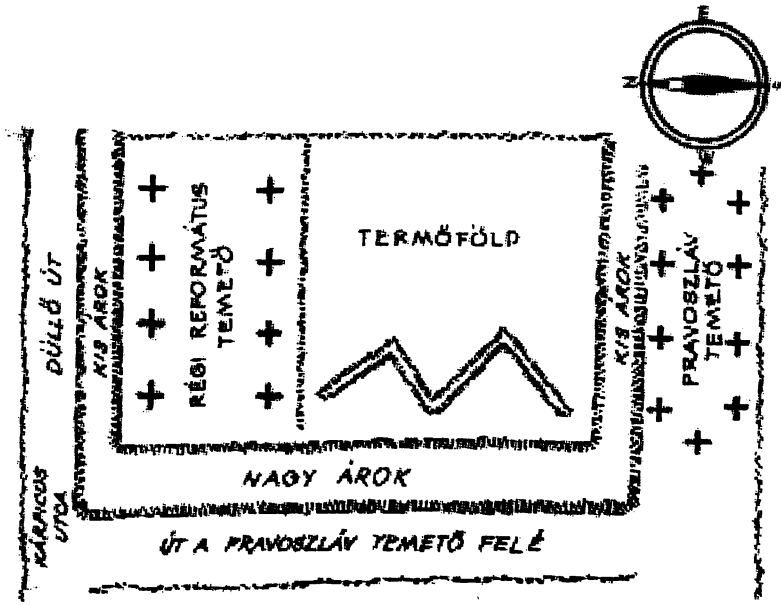

Szerintem ilyen lehetett az a hely, ahol kivégezték, majd elföldelték a szerencsétlen embereket